

Lat. A. R. 2020 =

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek
ul. Podmurna 93, 87-100 Toruń, tel. 0048566522186
e-mail: sekretariat@zawacka.pl www.zawacka.pl
NIP 956 16 25 127 KRS 000041692

Lipno
I. naucz.

ESTKOWSKA Zofia
z d. Owsianka

K-1025/2812 Pom

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI

Estkowska Zofia
T.K-1025/2812 Polm
dipno T. nauczanie

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa ✓ K. 4, 5-4

I/2 – dokumenty ✓ K. 1, 5-4

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora –

II. Materiały uzupełniające relację –

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”)

III/1 – dot. rodziny relatora ✓ K. 1, 5-4

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945) –

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. –

III/5 – Inne...

IV. Korespondencja

V. Wypisy ze źródeł (tzw. „nazwiskowe karty informacyjne”) –

VI. Fotografie –

I/1. Relacja własna.

- Życiorys Estkowskiej Zofii, Włocławek, 1. VII. 1949, Rkp. Kserokopia, k. 2, s. 1-2.
- Życiorys Zofii Estkowskiej, Włocławek, 3. III. 1950r., Rkp. Kserokopia, k. 1, s. 3.
- Estkowska Zofia z d. Owsianka - biogram w punktach, b.d., bez podpisu. Rkp. Kserokopia, k. 1, s. 4.

Życiorys.

Urodziłam się dnia 6 marca 1903 r. w Krakowie, - gdzie ukończyłam 8-letnie gimnazjum. Rodzice moi pochodzą z chłopsów. Ojciec był kolejjarzem.

W październiku 1921 r. objęłam posadę nauczycielską w Pobiedziskach (pow. poznański). Od 1923 r. do 1933 r. uczyłam w Gnieźnie (pow. poznański), a od 1933 r. do 1937 r. w Kłocawku, gdzie uczyłam za męża. W 1937 r. przeniostałam się do Dobrzynia n. Wisłą (pow. lipsnowski), ponieważ mój mąż otrzymał tam kierownictwo szkoły.

W październiku 1939 r. mój mąż został aresztowany i wywieziony przez Niemców razem z innymi nauczycielami powiatu lipsnowskiego i areszt. w obozie koncentracyjnym w Mauthausen-Gusen we wrześniu 1941 r. Na drugi dzień po aresztowaniu męża zachorowałam ciężko i chorowałam do wiosny 1940 r. Łaty czasu okupacji spędziłam w Dobrzyniu n. Wisłą, gdzie uczyłam mate. grupy dzieci polskiej. Uczeń w większym zakresie było niemożliwym zastawca w tym czasie, gdyż komendantem żandarmerii niemieckiej w Dobrzyniu n. Wisłą był. ostawiony „Sakra”, zacięty wrog Polaków. Poniosłam również straty materialne, gdyż w 1941 r. Niemcy zabrali mi meble, pościel i bieliznę. Z dwójkiem matych dzieci i starą, niedołężną matką musiałam borykać się z niedostatkiem. We wrześniu 1944 r. musiałam iść na okopy. Praca na okopach w miesiącach zimowych przy braku ciepłej odzieży rujnowała moje zdrowie. Na okopach byłam do końca wojny. Po wojnie uczyłam w Dobrzyniu n. W.

a obecni' urodz. we Włocławku w Szkole Podst. Nr. 10.

Esthowska Zofia

Włocławek, dnia 1 lipca 1949 r.

E-268

Życiorys.

Urodziłam się dnia 6 marca 1903 r. w Krakowie. Rodzice moi pochodzą z chłopsów. Ojciec był kolejiarzem. Do szkoły chodziłam w Krakowie. W czerwcu 1921 r. zdałam egzamin dojrzałości, a w październiku tego roku objęłam posadzkę nauczycielską w Siedmiokł. Szkole Powr. w Pobiedziskach (pow. Poznań). Wprawdzie tym pracowałam bez przerwy do wybuchu wojny. Lata okupacji spędziłam w Dobrzyniu n. Wisłą (pow. Łódź), gdzie pracowałam ostatnio przed wybuchem wojny. W październiku 1939 r. Niemcy zabrali mego męża do obozu koncentracyjnego, skąd już nie powrócił. Pozostałam z dwójkiem małych dzieci. W czasie okupacji utrzymywałam się ucząc prywatnie, tajnie polskie dzieci. Niemcy zniszczyli mi również materialnie zabierając mi meble, pościel, bieliznę. Przez pół roku byłam na okopach. Praca na okopach w zimie nadzwyczajnie mocno moje zdrowie. Po wojnie mieszkałam w Dobrzyniu n. Wisłą, a w r. 1947 przeniostałam się do Włocławka, gdzie do tej pory pracuję.

Żofia Estkowska

Włocławek, 31. III. 1950.

AZKO W.

Esthowska Zofia z d. Owsianka

42 sygn 465

E. Zofia Esthowska nr. 6 III 1903 Strachów
m. Mały i Maria Stanis.

ślub z Antoni Esthowskim 28 IV 1935

- ciska dow. do wiohy 1940r. (szpital, dom 1)
- palem wylos. nale grupie dzieci w Dobynia /W. (sw. nicale naroda
Kwest. osob. 1948)
- swiat. dipn. z 18 VI 1921, Prywatne Realne Gim. Realne w
Dobry Gajdys w Strachow. Encyk. str. w latach 1914-1921]
- Pierwszy Epr. Naukowy. (Epr. uzipet. 26-28 IV 1926 w Inowroclaniu
- Sv. Prall. Eprn. na N-li Publ. Slobit Pownest. Inowroclaw 24 I 1931
- Publ. Slobite pow. Nr 8 we Ws. 1933-1934, od 1 XI 33 do 30 VI 35,
- 1 VII 37 do Dobynia /m W. ze slobity Nr 8 we Ws.
- w 1950 nr 10. od 1 III 1949r
- na dn 1 XI 47 do slobity nr 5 we Ws od. /nauka. peri. nle. pow. dla
dowidy m 2
- Onecanie Nr 2045 /45 PHL w przy Gon. Slob. dipn. z 28 XII 45
tylko ok. pygnus. pascygnus
- Onecanie nr 248 2/46 - II -
okr. w nieroz. tajny n-ciem w Dobynia /W.
od 1 IV 1944 do 31 VIII 49
- ~~Onecanie~~ Renta stonce przyne 15 XI 1958 reuionem do dn
31 VIII 60 (Sz. P. nr 10)
wzrost etn. 1960/61, 1961/62
- Na emn. przenie 1 IX 1964r.

Z powiad. stęps. st. zabronie moe naps. jini daly ucy. Prony o
wzdmieniu od 1 ewent. 11 1968 z. Est. n-116 Sz. P. nr 10

I/2. Dokumenty

- Sprawozdanie z tajnego nauczania Estkowskiej Zofii,
z podpisami świadków, Dobyni u / 41513, 9. lipca 1945.
Rlp. kserokopia, K-1, s.1.

Sprawozdanie z tajnego nauczania. ⁴³

W pierwszym roku okupacji niemieckiej nie uczyłam z powodu choroby. W październiku 1939 r. zachorowałam ciężko, kilka tygodni leżałam w szpitalu, potem w domu przez 7 miesięcy. W maju 1940 r. wstałam z łóżka, ale jeszcze przez rok niezdolna byłam do pracy z powodu złego stanu zdrowia.

Tajne nauczanie rozpoczęłam na wiosnę 1941 r. i uczyłam za bardzo małą opłatą komplety od 1-5 dzieci na zmianę, - u siebie w Dobryniu i w Leniu, - wiosce oddalonyj o 1 km od Dobrynia. Uczyłam w ten sposób z matymi przerwami do września 1944 r, gdyż w tym czasie została wzięta na okopy, gdzie byłam aż do czasu przyjsia wojsk Radzieckich.

Tajnego nauczania na większą skalę w Dobryniu n/ł. niepodobna było urządzić, gdyż jest to małe miasteczko, - gdzie ludzie wszystko wiedzą, nawet nauczanie w mniejszym zakresie było rzeczą bardzo niebezpieczną i ryzykowną. W czasie, gdy wachmistrzem żandarmerji niem. w Dobryniu został ostawiony "Lacra" - polakozirca.

Estkowska Zofia
nauczycielka w Dobryniu n/ł.

Podpisy świadków: Franciszko Witkowski
Wacław Jędrzejko

Wiasnożerwość podpisów
Franciszki Witkowskiej i Wacława Jędrzejko
poświadczam

Dobryń n/ł. 9 lipca 1945 r.

Podpis: Wacław Jędrzejko

III / 1. Materiały dot. rodziny relatora:

- Wyciąg z dokumentów Polskiego Caersonego Kryża,
2.G. - Estkowski Antoni. Msp. Kserokopia, K. 1, s. 1.

POLSKI CZERWONY KRZYŻ

ZARZĄD GŁÓWNY
BIURO INFORMACJI I POSZUKIWAN

Nr. B.Inf.70872/P

Konto w NBP IV Oddział Miejski
Nr 1549-4414-102

56 114 Wrzes 1977

Warszawa, dnia 197... r.
Mokotowska 14. Tel. 28-52-31
Adres pocztowy 00-950 Warszawa, skrytka pocz. Nr 47

Odpowiedź na pismo

Nr z dnia

WYCIĄG Z DOKUMENTÓW

Nazwisko ESTKOWSKI Imiona Antoni

Data urodzenia 3.X.1904r Miejsce urodzenia Włocławek

Imiona rodziców Zawód

Ostatni adres Stopień i przydz. wojsk.

Data aresztowania wzięcia do niewoli w przez

Data przekazania 19.IV.1940r z

Do Obozu konc. Dachau przez

Numer więzienia 3750 ~~15401X~~ kategoria więzienia

Przeniesienia 25.V.1940r do obozu konc. Mauthausen k-do Gusen .

Ostatnia wzmianka w dokumentach:

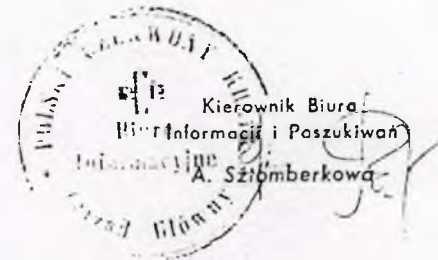
20.IX.1941r zmarł w obozie konc. Mauthausen k-do Gusen.

Uwagi:

Podstawa: L.str.FCK-17590,13810,6909 - Spisy więźniów zmarłych w obozie konc. Gusen i Quarz - nadesłane przez Delegaturę FCK w Genewie.

Adresat: Pani
Zofia Estkowska
ul. Anielewicza 45 m 67

01-060 WARSZAWA

br.

Estkowska Zofia